

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
загальної підготовки
навчальної дисципліни «Соціальна геронтологія»
підготовки бакалавра
спеціальності 231 Соціальна робота
**освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-
виховна робота**

Силабус навчальної дисципліни «Соціальна геронтологія» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

Розробник: Корпач Надія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

доц. Чернета С. Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної «Соціальна геронтологія» підготовки бакалавра.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота. 231 Соціальна робота. Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота ОС бакалавр	Загальної підготовки
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання: 3
		Семестр: 6-ий
ІНДЗ: є		Лекції: 30 год.
		Практичні (семінарські): 30 год.
		Самостійна робота: 52 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові - Корпач Надія Іванівна

Науковий ступінь - кандидат педагогічних наук.

Вчене звання - доцент.

Посада - доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи.

Контактна інформація - Korpach_N@ukr.net

Дні занять згідно електронного розкладу -

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

Анотація курсу. Навчальна дисципліна загальної підготовки «Соціальна геронтологія» складена відповідно до навчального плану підготовки бакалавра освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота» за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота. Дисципліна вивчається студентами на III курсі у шостому семестрі. Формою контролю є екзамен. На вивчення дисципліни відведено 4 кредитів (120 годин), у тому числі: 30 годин лекційних, 30 год. практичних, 8 год. консультацій та 52 год. самостійної роботи.

Зміст навчальної дисципліни висвітлює основні категорії та поняття геронтології, особливості вікових змін, організацію надання допомоги літнім людям, соціальний захист літніх людей, особливості роботи з літніми людьми.

Мета та завдання навчальної дисципліни - дати студентам розуміння особливостей функціонування людей похилого та старечого віку, розглянути специфіку взаємодії означеної групи з іншими суспільними групами, проаналізувати біологічні процеси старіння людини з метою збереження тілесної і духовної значимості літніх людей.

Результати навчання (компетентності).

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна геронтологія» передбачає формування таких компетентностей: *інтегральна компетентність* – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Тема 8. Організація соціальної роботи з геронтологічною групою клієнтів	14	4	4	6		УО, ОЗСР, 4 б.
Тема 9. Соціальний захист літніх людей	14	4	4	4	2	УО, ОЗСР, 4 б
Тема 10. Етичні проблеми соціальної роботи з населенням літнього віку.	12	4	2	4	2	УО, ОЗСР, 2 б.
Тема 11. Особливості діяльності університету третього тисячоліття	8	-	2	6		УО, ОЗСР, 2 б.
Тема 12. Зарубіжний досвід роботи з людьми похилого віку.	6	-	2	4		УО, ОЗСР, 2 б./14
Модульна контрольна робота 2	3			3		20 б /20 б
Разом за модулем II	63	12	14	33	4	40/60
ІНДЗ	6			6		6 б.
Всього годин / Балів	150	36	36	68	10	100

Примітка: Форма контролю: УО – усне опитування (обговорення питань за планом лекції), Д - доповідь, Е - есе, ОЗСР (обговорення завдань самостійної роботи, КМР – модульна контрольна робота.

У випадку набору студентів менше 7 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно. Розподіл годин здійснюється відповідно до навчального плану, у випадку малокомплектної групи коректується відповідно до навчального навантаження.

6. Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ).

Кожному студенту необхідно виконати індивідуально-дослідне завдання - написати реферат за обраною темою. Реферат передбачає виклад матеріалу з запропонованої теми в обсязі 15 сторінок з обов'язковим висвітленням індивідуальної позиції автора щодо проблеми. Обов'язковими структурними компонентами реферату є: титульна сторінка (з вказівкою кафедри, теми, групи, прізвища та імені студента, року виконання), план, висновки, використана література.

Тематика індивідуально-дослідних завдань:

1. Геронтологія як наука про старість і старіння.
2. Загальні закономірності й теорії старіння.
3. Історія розвитку геронтології як науки.
4. Періоди криз і конфлікти в житті сім'ї старої людини.
5. Історичний аспект місця і становища старої людини в суспільстві.
6. Демографічне старіння населення в Україні.
7. Особливості міжособистих стосунків у старечому віці.
8. Соціальна політика щодо людей похилого віку в Україні.
9. Соціально-психологічні проблеми людей похилого віку.
10. Використання залишкової працездатності пенсіонерів за віком.
11. Правовий захист літніх і перестарілих людей.
12. Особливості когнітивної сфери в похилому віці.
13. Особистісні характеристики старіння.
14. Напрями та принципи соціальної роботи з літніми та старими людьми
15. Форми та методи роботи з людьми похилого віку.
16. Розвиток сімейних стосунків у старості.
17. Особливості сучасної демографічної ситуації в світі та в Україні.
18. Соціальна політика в Україні щодо літніх людей.

19. Соціальний захист і обслуговування людей похилого віку

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття навчальної дисципліни. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, гуманно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів освітнього процесу.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

- ґрунтовність теоретичних знань з дисципліни;
- повнота розкриття питання;
- упевненість, переконливість суджень;
- уміння аргументувати думку;
- уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- логічність викладання думки, володіння культурою мовлення.

Для виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів засвоєння знань таким чином:

Оцінка «відмінно»: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується наведенням прикладів; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.

Оцінка «добре»: студент дає правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка «задовільно»: студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно.

Оцінка «незадовільно»: студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані студентом у години проведення консультацій викладача дисципліни згідно графіку (за окремих обставин он-лайн). Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань. Завдання, які не виконані своєчасно без поважних причин, оцінюються нижчою кількістю балів (на 0,5 б.). За певних обставин навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом).

Терміни проведення практичних занять та підсумкового контролю – згідно розкладу навчальних занять на семестр; модульного контролю – на останньому практичному занятті.

Модульний контроль з дисципліни «Соціальна геронтологія» проводиться 2 рази (за всіма темами кожного змістового модуля) у формі тестування. До контрольних заходів допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Для студента, який не з'явився на контрольну модульну роботу її відпрацювання є обов'язковим.

Написання есе. Есе – як твір-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання, проблеми й свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми. Рекомендований обсяг есе – 1-2 сторінок. Есе має містити вступну частину, основну частину, висновки.

В оцінюванні будуть враховані: повнота аргументації (за чи проти); грамотність оформлення.

Зарахування результатів формального, неформального та інформального навчання здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий (семестровий) контроль.

Підсумковим контролем з дисципліни «Соціальна геронтологія» є екзамен. Підсумковий контроль виставляється як сума балів за видами навчальної роботи студента: аудиторна, самостійна та контрольна робота студента.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Соціальна геронтологія: навч. посібник / Уклад.: Н. М. Коляда // Т. В. Коляда. Умань, 2016. 84 с.
2. Малахова Ж. Д. Соціальна геронтологія : курс лекцій. Класичний приватний університет. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2010. 179 с.
3. Мацкевіч Ю. Р. Соціальна робота з людьми похилого віку : [навчальний посібник]; Державний вищий навчальний заклад "Запорізький національний університет" Міністерства освіти і науки України. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. 339 с.
4. Ушакова І.М. Геронтопсихологія : підручник. Міністерство освіти і науки України, Національний університет цивільного захисту України. Харків : ХНАДУ, 2014. 234 с.

5. Населення України : імперативи демографічного старіння / Національна академія наук України, Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи, Фонд ООН в галузі народонаселення. Київ : АДЕФ-Україна, 2014. 285 с.

6. Фойгт Н.А. Державне управління охороною суспільного здоров'я в умовах демографічного старіння в Україні : монографія. Національна академія державного управління при Президентові України. Київ : ДКС Центр, 2011. 319 с.

Додаткова

7. Моргун О. А., Моргун Є.М. Як дожити до 96 років. Київ : Стилос, 2015. 223 с.

8. Вікова та педагогічна психологія : [навч. посіб.] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – 3-тє вид. К. : Каравела, 2012. 344 с

9. Дуткевич Т. В. Вікова і педагогічна психологія : [навч. посіб.] / Т. В. Дуткевич, В. А. Яцюк. – Кам'янськ-Подільський : ФО-П Буйнітький О. А., 2006. 208 с.

10. Смульсон М.Л. Екзистенційне наповнення наративу старості. Актуальні проблеми психології: психологічна герменевтика / За ред. Н.В.Чепелевої. К.: Міленіум, 2005. 212с. С.187-195.

Ресурси мережі Інтернет

11. Ніколенко О. С. Вихід на пенсію як психологічна проблема [Електронний ресурс]. Психологія і соціологія. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2009/Psihologia/45926.doc.htm.

12. Павелків Р. В. Вихід на пенсію: особливості адаптації [Електронний ресурс]. Вікова психологія. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072037047/psihologiya/vikova_psihologiya.

13. Робак В. Психосоціальні теорії старіння та їх значення для забезпечення процесу якісної опіки літніх людей [Електронний ресурс]. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>